

L'arxiu-museu de Ripoll: una polèmica

crònica

Al principi del mes de Febrer, Ripoll tornava a sortir en la primera pàgina de la premsa d'abast comarcal. En aquest cas, la notícia no era el tancament d'una nova fàbrica o les discussions a l'últim ple municipal. La informació la generava una institució on difícilment un periodista local, amb la síndrome setmanal de manca de notícies, aniria a buscar-ne, llevat que volgués escriure un reportatge d'aquells que es fan per omplir espai, sobre la vida dels pastors del Ripollès, per posar un exemple. M'estic referint al Museu de la vila.

Situat en els locals d'una antiga església, al costat mateix del Monestir, aquest Museu, de titularitat eclesiàstica, va ser iniciat per Tomàs Raguier, un folklorista ripollès que l'any 1928 demanava al Bisbat de Vic la cessió de les golfes de l'esmentada església, per col·locar-hi un seguit d'útils religiosos pertanyents al mateix temple.

A partir d'aquest moment, el Museu anà creixent amb la incorporació d'una sèrie d'objectes, recollits pel propi Tomàs Raguier, i relacionats amb la vida dels pagesos de la comarca. Després de la Guerra Civil, amb Eudald Graells com a nou responsable de l'entitat, es van anar creant més sales, que inclouen, entre altres coses, una important col·lecció d'armes de foc fabricades a Ripoll durant els segles XVII i XVIII.

Fins ara, aquesta institució era gestionada per un patronat que presidia el rector de la parròquia, i en el qual hi havia el director del Museu, que segueix essent Eudald Graells, i dos membres més.

Cal dir que el Museu compta amb un important fons arxivístic, iniciat a partir dels documents de l'antiga Comunitat de Domers i Preveres, i ampliat amb les donacions d'arxius particulars. El fons documental que es conserva a l'Arxiu és, sense exagerar, d'obligada consulta per a qualsevol que vulgui investigar sobre la història de Ripoll.

A desgrat de tot el que acabo de dir, algú podria pensar que es tracta d'un més dels petits museus de poble que hi ha arreu de Catalunya, molts d'ells propietat de l'Església com aquest, i la majoria dormint un somni anacrònic, convertits en magatzems de les coses més diverses, amb vitrines plenes de pols, poca o nul·la informació, i passadissos solitaris, recorreguts molt de tant en tant per algun turista despistat i, en aquest cas, més accidental que mai. Sovint

L'edifici de Sant Pere de Ripoll, després de la restauració efectuada pel patronat de l'Arxiu-Museu

oblidats per les altes instàncies de l'Administració, i per la pròpia Església, aquests museus són les primeres víctimes d'una política cultural que busca, massa vegades, una rendabilitat excessiva en el fet cultural.

Però el Museu de Ripoll no encaixa amb aquesta definició. D'entrada, segons la Guia de Museus de Catalunya, ocupa el cinquè lloc del Principat quant a nombre de visitants, i en tota la província de Girona només és superat pel Museu Dalí. Els 40.000 visitants anuals amb què compta, són una altra prova per demostrar que no s'ajusta al retrat-robot del que acostumen a ser aquests petits museus.

Podríem pensar, doncs, que aquesta vegada l'Església ha actuat correctament amb el seu patrimoni, però ens equivocaríem si ho féssim, perquè la intervenció eclesiàstica des que es va crear el Museu, s'ha limitat a un donatiu de 1.500 pessetes l'any 1928, i a la cessió del local.

El Museu i l'Arxiu s'han anat engrandint gràcies als donatius de particulars i empreses ripolleses i fins i tot el manteniment és sufragat pel municipi. El problema, a hores d'ara, s'ha plantejat que s'ha volgut establir a qui pertany realment el Museu: si a l'Església, que en seria la propietària legal, o al poble, que és qui en realitat l'ha fet possible.

La polèmica entorn a aquesta qüestió es va suscitar el 31 de gener d'enguany quan l'Ajuntament, en sessió plenària i amb el vot a favor de tots els regidors, va decidir crear una

fundació pública per gestionar l'Arxiu-Museu, en la qual no té cabuda cap representant eclesiàstic.

La situació, en aquests moments, és complexa: quan escric això, el Bisbat de Vic, de qui depèn fins ara el Museu, s'ha limitat a dir, a través d'unes declaracions del seu Vicari General a la premsa, que la major part del fons de l'Arxiu-Museu és seu i que, si no ha intervingut més directament en la seva gestió, és perquè aquesta entitat es mantenia amb els seus propis recursos.

L'estat de la qüestió es complica encara més perquè, en la meua opinió, no acaba de quedar clar l'abast de la mesura municipal. De tota manera, si la decisió presa per l'Ajuntament significa un primer pas per aconseguir que l'Arxiu-Museu s'integri definitivament a la xarxa pública, benvinguda sigui, perquè no hi ha dubte que aquesta és la millor solució per assegurar que la conservació del Museu i el treball dels qui en un moment o altre hem consultat l'Arxiu es facin en les condicions adequades. D'aquesta forma, ambdós

L'arxiu actual de Ripoll

Mentrestant, l'Ajuntament no vol parlar de «municipalització» o «expropiació» per referir-se al que ha fet, i diu que es tracta exclusivament «d'assegurar que l'Arxiu-Museu formi part del patrimoni de la vila de Ripoll».

El cas és que ara hi ha dos organismes paral·lels, i al meu parer incompatibles, regint el Museu.

passarien a ser legalment de qui ja són en realitat: de tots els ciutadans, que tindrem dret, llavors, a exigir dels organismes públics una correcta gestió dels mateixos.

SOFIA CASTILLO